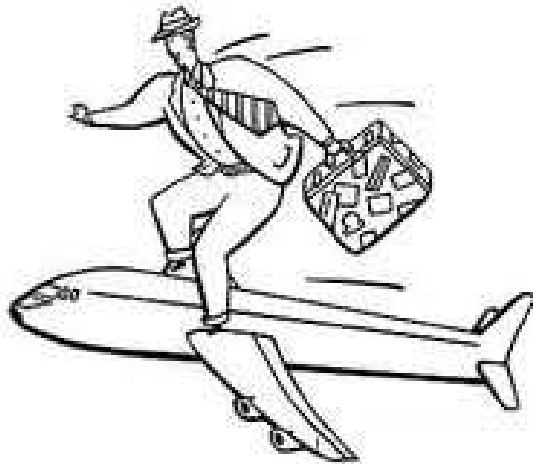

Pán odpověděl: „Kdo je ten **věrný a moudrý správce**, kterého pán ustanoví nad svým služebnictvem, aby jim v **patřičný čas dával vyměřený pokrm**? **Blaze služebníku**, kterého jeho pán při příchodu zastihne, že **tak jedná**. Vpravdě vám říkám, že ho **ustanoví nad vším svým majetkem**. Kdyby si ale ten služebník v srdci řekl: ‚Můj pán dlouho nejde‘ a **začal by bít sluhy a služby a jíst, pít a opíjet se**, pak jeho pán přijde v den, kdy to nečeká, a v hodinu, kterou nezná, odhalí ho a **vykáže ven** mezi nevěrné.

Luk 12, 42-48

MÁ BÝT KŘEŠŤAN EKOLOGICKÝ?

Naše správcovství:

- 20% populace spotřebuje 80% nerostného bohatství planety
- 50 % obilovin směněných v mezinárodním obchodě je potravina pro dobytek, nebo je použito na výrobu biopaliv
- téměř miliarda lidí hladoví
- každou minutu zmizí deštný prales o rozloze dvou fotbalových hřišť
- ¾ lovišť ryb jsou vyčerpány, zničeny, nebo vysoce ohroženy
- polární ledovce ztratili za 40 let 40% hmoty
- za 50 let jsme změnilí naši Zemi víc než kdy jindy za 200 000 let naší existence
- podařilo se nám narušit klimatickou rovnováhu Země
- koncentrace oxidu uhličitého je nyní nejvyšší za několik set tisíc let
- lidstvo ještě nikdy nedýchalo takový vzduch jako dýchá dnes
- jen ve 20. století stoupla hladina světových oceánů o 20 cm
- životní prostředí začíná být nestabilní
- naše potřeby, tužby, rozmařilosti jsou jako bezedná ropná pec

Životní prostředí zahrnuje druhé lidi, zvířata, rostliny, kameny, půdu, vodu, vzduch, ale i slunce, mraky, noční oblohu atd.

Ekologie je nauka o životě v tomto společném domě: *eko-* pochází z řeckého „oikos“ (*dům*).

Člověk není uzavřeným systémem, je v neustálé interakci s okolím či prostředím. Bůh **stvořil** úžasný svět, v němž jeho součásti jsou spolu navzájem provázány a navzájem se potřebují. My lidé máme možnost aspoň zčásti tento svět poznávat. Úžas před Božím stvořitelem roste, když poznáváme, kolik parametrů musí být zachováno, aby život mohl existovat.

Jak se v tomto systému **chovat** je patrné z desatera. Desatero, které Mojžíš přinesl z hory Sinaj, sice neobsahovalo věty „Ozónovou díru nezpůsobíš“, „Auto u řeky mýti nebudeš“, „Nenecháš nadarmo běžeti motoru jeho“, ale to neznamená, že bychom měli být k stvořitelemu dílu nešetrní.

Stvoření líčené v Bibli (Gen.1:4,10,12,18,21,25,31, Kol. 1, 15-17) má **vytvářet vztah** mezi člověkem a Bohem a zároveň mezi člověkem a ostatním stvořením. Veškeré stvoření podle Bible není jen souhrnem druhů, nýbrž od počátku v něm existují hluboké **vztahy a vazby** a je tak **harmonickým celkem**.

Stvoření vyznáváme v nicejsko-cařihradské vyznání víry: „Věřím v jednoho Boha...stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného... máme sledovat ne svou, ale Boží vůli a soulad s ostatním tvorstvem.“

Adresátem zprávy o stvoření je **člověk**, jemu patří „**ty**“, ostatní **stvoření** je „**ono**“. To přispívá k tomu, že člověk v ní má jiné postavení než ostatní stvoření. Člověk má ve stvoření svou důležitou úlohu: Má o ně **pečovat** a smí je **užívat** (Gen.1:27,28; 2:15). Ostatní stvoření je tak pro člověka zdrojem odpovědnosti, tedy **závazkem**, a zároveň **darem**, daným k užívání a sdílení s druhými, **nikoli k volnému nakládání** - Země je a zůstává Hospodinovým vlastnictvím. Celé stvoření je pro člověka důležité. K jeho plnosti patří vztah, který si člověk k němu vytváří tím, že je pojmenovává (Gen.2:20). **Svět je stvořen pro Boží slávu**. Člověkem vrcholí materiální tvoření, avšak **člověk není středem či smyslem stvoření**. Bůh je Pánem, my jsme **jen správci** v krásné zahradě, kterou nám on dal na starost. Žl 24, 1-2: *Hospodino je země se vším, co je na ní, celý svět i s jeho obyvateli –vždyť ji sám založil nad oceány, nad vodními proudy ji ustavil!*

Celá **příroda je Božím dílem**, krásným a dobrým, **svěřeným člověku** k užívání a k opatrování. V přírodě je možné nalézt obtisk Boha, příroda **vypráví o Bohu**: Žl 19,2; *Nebesa vyprávějí o Boží slávě, o díle jeho rukou mluví obloha*.

Bůh své **dílo neopustil**, je stále aktivní a na této aktivitě se má člověk podílet J 5,16-17: *Židovští představení tedy začali Ježíše pronásledovat, protože to udělal v sobotu. Ježíš jim odpověděl: „Můj Otec pracuje i dnes; proto pracuji i já.“*

Porušením - lidským hříchem - byla příroda uvržena v nesoulad, chaos. Lidský **hřích** se týká i "**ostatního stvoření**", ničí kvalitu života jako takového, Řím 8, 20-21: *Stvoření je totiž podrobena marnosti, ne dobrovolně, ale kvůli tomu, který je marnosti podrobil. Chová však naději, že jednou bude vysvobozeno z otroctví zkázy do slavné svobody Božích dětí.*

Potopa je důsledkem lidského hříchu Gen 6. Bůh však **zachraňuje** Noema a biologické druhy prostřednictvím korábu. Dnes můžeme vidět další jiné potopy.

Podstatnou **příčinou porušení** stvoření je **lidská chamtivost**, dnes označovaná **HDP**. Již Izraelité na poušti touto vlastností trpěli. Bůh pouští putujícím zajistil pokrm – **manu: přírodní zdroj**. Ta jim ovšem "nepřilétla" až do úst. Museli **manu sbírat: vynaložit práci**. Bylo jí **dost pro všechny**. Avšak ti **chamtivci**, kteří si nabrali many více, než kolik potřebovali, se dočkali nakonec jen **odporného zápachu zkažené** potravin. Ex. 16, 18-20: *Mojžíš jim řekl: „Ať si z toho nikdo nenechává na zítřek!“ ale oni Mojžíše neposlechli. Někteří si něco nechali na zítřek, a to jim zčervivělo a zasmrádlo.*

Z tohoto příběhu plynou **důsledky**, týkající se **ekonomie** a **sdílení Božích darů: přírodních zdrojů**. Ty spolu s lidskou prací jsou prvotními zdroji bohatství. Izraelité, kteří pracovali méně, si many třeba sebrali jen tolik, aby se najedli do polosyta, jiní pracovali více a mohli se najíst dosyta. To i ono bylo v pořádku. Avšak **špatně si vedli ti**, kdo pracovali ještě více a nabrali si **nad svoje potřeby**.

Boží (přírodní) **dary se rozdělují** tak, že na "průměrného" člověka v evropsko-americké civilizaci připadne **řádově více**, než je tomu v chudých oblastech. Dělá se to jak **na úkor** lidí z jiných kultur, tak i příštích generací - "**nepokradeš**." Zároveň s drancováním zdrojů se **ničí podmínky života** - "**nezabiješ**." To jen proto, aby byla získána **nadhodnota**, z níž si učiní člověk **modlu** Iz. 44, 9-20.

Boží láska, je však silnější než lidský hřích Jan 3, 16-17: *Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl věčný život. Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něj spasen. Předmětem Boží lásky je celý svět, celý kosmos, všechno stvoření.* Do hříchem porušeného prostředí, poslal svého jedinečného Syna Ježíše Krista, aby z něho sejmul tíhu lidského hříchu. **Lidský hřích** se podle Bible **dotýká** celého **stvořeného světa** a naše lidská zkušenost to potvrzuje. Kristova oběť je skutečně **universální**; je důkazem toho, že **Bohu** na celém stvoření stále - navzdory lidskému hříchu - **záleží**, a tedy má smysl se ve prospěch stvoření angažovat.

Křesťan

Kdo hlubokou Boží **lásku prožívá**, získává k celému stvoření (k přírodě, k životnímu prostředí) **vztah** jako k dobrému **dílu** Božích rukou, které smí **užívat** (je Božím darem) a o které má odpovědně **pečovat** (je od Boha svěřeným závazkem). Určitě se má o **Boží díla starat víc**, než například o díla svá: o své domy a továrny, auta a dálnice. Na **prvním místě**

by se měl starat o **člověka**, lidi kolem sebe a **hned potom o přírodu**. Je lépe dobře a zdravě žít, než mít.

Novozákonní zvěst vyzývá k určitému životnímu stylu: k **racionální skromnosti**. **Křesťanství** vede jinam než reklama slibující ráj na zemi pro toho, kdo si něco koupí. Pro toho, kdo upřímně žije v křesťanství, může být **radostí i něco nemít**. Křesťané mohou a mají přijmout roli průkopníků **skromného životního stylu**. Přijetím Ježíšových hodnot se křesťané stávají nositeli určité subkultury uvnitř dané místní kultury. Opravdové následování Krista **vede k úctě k přírodě**, k rostlinám i ke zvířatům - jako **k Božímu stvoření, přiměřená chudoba a střídmost vede k souladu**, k harmonii s Božím řádem, s ostatními tvory. Žít ve smíru s Bohem znamená žít opravdu lidsky ve smíření s celou přírodou.

Angažovanost pro celé stvoření je **oblastí hlubokého lidského setkání** a sdílení lidí mezi lidmi náboženskými i nenáboženskými, mezi křesťany různých církevních příslušností a nekřesťany. Je zde **prostor** pro všechny **lidi dobré vůle** a pro křesťany příležitost vydat **svědectví o Ježíši Kristu**, skrze něhož nebeský Otec činí vše nové. Angažovanost pro životní prostředí tak patří ke křesťanskému životu; **pasivita** odůvodněná svěřením všech záležitostí do Božích rukou by byla **nepochopením toho, oč v Bibli jde**.

Píseň tvorstva František z Assisi

Nejvyšší všemohoucí dobrý Pane,
tvé jsou chvály, sláva, čest a všecko pozhánání;
jenom tobě patří, Nejvyšší ty,
oslovit tě jménem žádný člověk hoden není.

Chválen buď, můj Pane, mnou a všemi stvořeními,
a především panem bratrem sluncem,
jenž přináší den a jímž nás osvětluješ;
krásný je a září velikou se skvěje,
Nejvyšší, a tvoje světlo vyjadřuje.

Chválen buď, můj Pane, skrze sestru lunu, skrze hvězdy;
na nebi stvořils je jasné, jako drahokamy krásné.
Chválen buď, můj Pane, skrze bratra vítr,
skrze vzduch a mraky, jasno, všecka počasí,
kterými všem stvořením svým žítí dáváš.

Chválen buď, můj Pane, skrze sestru vodu,
která je tak užitečná, dobrá, pokorná a čistá.

Zdroje:

Bible

Jiří Nečas, přednášky v rámci Ekologické sekce České křesťanské akademie

<http://www.sedmagenerace.cz/index.php?art=clanek&id=286>

<http://www.dokostelanakole.cz/zivotni-prostredi-a-my>

<http://www.pravoslavnacirkev.cz/pravoslavi.htm>

Chválen buď, můj Pane, skrze bratra oheň,
který poskytuješ našim nocem,
a je krásný, radostný a mohutný a silný.

Chválen buď, můj Pane, skrze naši sestru, matku zemi,
která dává život a jež vládne nade všemi
a jež rodí různé plody, trávu a barevné květy.

Chválen buď, můj Pane, skrz ty, kdo z tvé lásky odpouštějí
a snášejí nemoci a protivenství.
Blažení jsou ti, kdo věrně v míru vytrvají,
neboť ty je budeš korunovat v nebi.

Chválen buď, můj Pane, skrze naši sestřičku – smrt těla,
před níž žádný živý člověk kam utéci nemá.
Běda těm, kdo zemrou ve smrtelných hříších!
Blaze těm, jež ve tvé svaté vůli konec přistih!
Druhá smrt, smrt duše, nic jim zlého neudělá.

Chvalte mého Pána, blahorečte, děkujte mu
a s velikou pokorností sloužete mu!